

Kétféle észjárás

Itt, a mi környezetünkben is, ha jól odafigyelünk, két egymástól élesen elkülönülő gondolkodásmódot és ennek megfelelő magatartást, viselkedést vehetünk észre. Az egyik, amelyet mi magunk idegennek, sőt olykor még embertelennek is érzünk, főleg abban nyilvánul meg, hogy csupán alá- és fölérendelésben tud gondolkodni. Az ilyen fölfogású, természetű ember vagy uralkodni szeret és akar másokon, vagy ha úgy adódik a helyzet, hogy ezt a körülmények számára nem teszik lehetővé, akkor teljesen vagy csak látszólagosan, vagyis alakoskodva, de önként aláveti magát a hatalmasabb uralmának, mert ösztöne és neveltetése, általános szokásrendje így tartja helyesnek és célszerűnek. Az ilyen ember ugyan szívesen és gyakorta emlegeti a demokráciát mint a társadalmi rend és berendezkedés legüdvösebb formáját, de valójában arisztokratikus beállítottságú, olyannyira, hogy a kasztrendszeret igyekszik érvényesíteni az élet minden területén, tehát csontja velejéig demokráciaellenes. Az ilyen ember az igazságra is szívesen hivatkozik, ha saját érdekeiről van szó, mások érdekeire viszont egyáltalán nincs tekintettel, azaz kétszínű. Ami neki jó, az másoknak ne legyen jó; ami másoknak rossz, ahhoz neki semmi köze; amit neki szabad, az mások számára tilos, vagyis a kettős mérce alkalmazását csak másokra nézve tartja helyesnek és elfogadhatónak. A hálát nem ismeri, sem a megbocsátást, s így aztán rendkívül bosszúálló, eltelve saját kiválóságával és fölsőbbrendűségével. Csak győzelemben vagy vereségben tud gondolkodni, egyenlő felek együttműködéséről fogalma sincs. Mindenkor fölényes, mert meg van győződve arról, hogy különb másoknál. Ezt az önteltségét elsősorban külsőségekre alapozza, tehát olyasmire, ami nem az ő érdeme, csak veleszületett adottság. Még attól sem tartózkodik, hogy durván megsértse a másikat. Ennek sokféle módja,

eszköze van: mások beszédének a semmibe vételétől - jelbeszéddel nyomatékosítva - egészen a gúnyolódásig és a letorkolásig. A köznapi életben sem szerény az ilyen ember, azzal tűnik ki ugyanis, hogy az élelmezésre nagy gondot fordít, s teletömi a bendőjét.

Sajnos, ez a magatartás nemcsak egyének-nél figyelhető meg, hanem egy népnél is. Nem véletlen tehát, hogy az ilyen nép csak az erőt tiszteli és becsüli, s elfordul a vallástól, amely – a hiedelemmel ellentétben – valóságosan és őszintén, a demokrácia talaján mint kősziklán nyugszik, ahogy kétezzer évvel ezelőtt elhangzott. Ehhez a valláshoz, úgy tetszik, azok állnak a legközelebb, akik másképpen tudnak gondolkodni és cselekedni.

A másik észjárásra, melyet mi magyarok igazán a magunkénak érezhetünk, főleg az a jellemző, hogy mellérendelésben gondolkodik. Egy helyütt Veres Péter azt írta, hogy született demokrata. De nemcsak ő volt ilyen, hanem ilyen a történeti magyarság képviselői közül mindenki, akit még nem vezettek félre a demokráciaellenes, rossz példák. A demokráciáról A magyar nyelv értelmező szótárában többek közt azt olvashatjuk, hogy valamely kisebb-nagyobb közösségben olyan rendszer, melyben a gyakorlati élet terén mindenkinek egyenlő jogai, lehetőségei, ill. kötelességei vannak; demokrata pedig az, aki a demokrácia híve. Veres Péter jogosan állapította meg, hogy nyelvünk eredendően nem alárendelő, hanem mellérendelő nyelv, vagyis nem arisztokratikus, hanem demokratikus – legalábbis a régi magyar nyelv ilyen volt –, tehát nem szolganyelv, de nem is uralkodó nyelv. Csakhogy a magyarság nehéz helyzetében a maga észjárását sem meri kifejezni a saját nyelvén. Így aztán csak kínlódik a megfelelő kifejezéssel, nehogy műveletlennek és tiszteletlennek tartsák, s idétlen, felemás nyelven beszél. A mellérendelés mellett szól

az is, hogy a magyar ember házastársát feleségnek nevezi, azaz vele egyenrangú félnek tekinti. De egyenrangú félként szeret társalogni mindenkivel – akár nagyobb, akár kisebb nála, akár gazdagabb, akár szegényebb és akármilyen rangú vagy rendű az illető, s ez a viselkedésén, magatartásán is megmutatkozik. Nyilvánvaló tehát, hogy miért nem lehetett (s nem is volt sohasem) gyarmatosító, más népeket elnyomó nép. Elnyomók csak idegenből jött urai voltak. Róluk Ady Endre, Móricz Zsigmond, Szabó Dezső, Németh László és a népi írók igen elmarasztalóan szóltak. Veres Péter pl. ezt írta: „Ha magunk éltünk volna, s csak egymással marakodtunk volna, akkor lenne nekünk társadalomtudományi tapasztalatokra épült közösségi politikai kultúránk. Így ezt nem szerezhettük meg, mert az idegen urak politizáltak felettünk, mi pedig csak szenvedő részesei voltunk a magyar történelemnek.” Ehhez még azt is hozzátette, hogy akkor jobban fölismertük volna a bajainkat és az ellenségeinket, s nem lehetett volna bennünket évszázadokon át azzal áltatni és altatni, hogy minden bajunknak a török vagy a német az oka. Ezek az urak ösztönösen ellenségnek éreznek bennünket.

Ha a világtörténelem fontosabb eseményeit számba vesszük, riasztó dolgokra bukkanunk. Az európai történészek általában a hunokat, avarokat, magyarokat, tatárokat és a törököket tartják hódító, erőszakos (agresszív), kegyetlen, elnyomó és ravasz népeknek. A valóság azonban egészen más. Egy helyütt olvasható ugyanis az, hogy a perzsa és az arab hódítás elől menekültek a káld-sumerok utódai. Vagy azt, hogy Palesztina területén a sémiták az időszámításunk előtti III-II. évezred fordulóján jelentek meg, de az időszámításunk utáni évszázadokra, tehát egy-két évezred alatt már teljesen kiszorították onnan a szkíta őslakosságot.

A sumerok sorsával érdemes kicsit bővebben foglalkozni. A káld-sumer nép ragozó nyelvű volt, s mellérendelésben gondolkodott, mint a magyar, a török és a finn. Állattenyésztéssel, földműveléssel foglalkozott a mai Irak területén. A gazdasági fejlődés és a műveltség a sémiták megjelenéséig egyenletes és folyamatos volt. Időközben a beszivárgott, hajlító nyelvű sémita népesség, amely alá- és fölérendelésben tudott csak gondolkodni, egyre sokasodott. Kezdetben egymás

mellett élt az őshonos meg a jövevény lakosság. A jövevények eleinte megelégedtek azzal, hogy a maguk módján részt vettek a városállamok gazdasági életében, de a kor végére (mintegy 350 év alatt) a politikai szerepük túlzottan megnőtt, egyre sokasodtak, s átvették a hatalmat a sumeroktól. Ettől kezdve a káld-sumerok, ha nem estek a betelepülők áldozatává, s nem menekültek el, szolgák lettek a saját hazájukban.

Marton Veronika jeles sumerológus részletesen leírja a káld-sumerok pusztulásának és a jövevények fölemelkedésének a menetét. Eszerint a kisgyerekkorában a folyóból kimentett Sargont, miután igen tehetséges ifjúvá serdült, a káld-sumer papkirály a fiává fogadta, s kinevezte a királyi kertek felügyelőjévé. Sargon aztán „hálából” a királyt megölette, trónját elfoglalta, s az országba beszivárgott sémita nomád akkádokat a káld-sumer nép fölé helyezte. Az akkádok az őslakosok vívmányait, műveltségét a maguk szájíze szerint alakították. A hivatalos nyelv a sémita akkád lett, de káld-sumer ékírást használtak. Sargon a káld-sumer városállamok uralkodóit megölette, lakosságát megtizedelte és leigázta, az ellenállókat kivégeztette. Az őslakosság maradéka behódolt vagy elmenekült. A ragozó nyelvű és a mellérendelésben gondolkodó emberek eltűntek közel-keleti hazájukból: elpusztultak, beolvadtak más népekbe, vagy szétszóródtak a világban, mert becsületességük, őszinteségük, jóindulatuk és hiszékenységük miatt kiszolgáltatottak voltak azoknak, akik a csalást és a hazugságot célszerű dolognak tartották.

Sajnos, ilyen sorsra jutottak nemcsak a káld-sumerok, hanem a latinokkal való közösködésben az Appennini-félsziget egykori urai: az etruszkok is, akik szintén ragozó nyelvűek voltak; s a kelták is (a gallok, bretonok és a britek). Utódaik ma franciául vagy angolul beszélnek, s elfeledték ősi ragozó nyelvüket.

Köztudott, hogy a magyarok közvetlen elődei a Kárpát-medencében a hunok és az avarok voltak, akik hosszú ideig (nem harmincöt évig, mint a germán longobárdok és gepidák) éltek ezen a tájon, s államot alapítottak. A rómaiak csak a Dunántúl (Pannónia) némely pontján tartottak katonaságot, római eredetű polgári lakosság alig volt. A dákok pedig a mai Erdély erdős vidékeit lakták, de államot nem alapítottak.

A korabeli nyugati krónikások följegyzéseit készpénzként veszik még ma is a magyar történészek, s a hunokat tartják a népvándorlás okozóinak, holott a népvándorlást más is előidézhetette. A hunok számlájára sok rosszat írtak, pedig ez a mellérendelésben gondolkodó és ragozó nyelvű nép – ugyanúgy, mint a sumerok – befogadták a hozzájuk csatlakozókat, többek között a keleti gótokat is, s mint velük egyenlő társra tekintettek. Emiatt ugyanúgy jártak, mint egykor a sumerok a sémitákkal. A gótok ugyanis az első adandó alkalommal rátámadtak a hunokra, s leverték őket. Ez az alkalom a nagy hun fejedelemnek: Attilának (vagy Atillának) a halálát követő hun viszály volt, amikor is a hunok az egymással vívott véres csatákban megfogyatkoztak és kimerültek. A gótok (a mai germánok ősei) állítólag még a hunok családtagjait is kiirtották.

Van olyan vélemény, hogy az avarok voltaképpen hunok voltak, csak a nevük más. Az ő hatalmukat, mely vagy kétszáz évig tartott a Kárpát-medencében és még azon kívül is, a frankok (a mai franciák elődei) törték meg nyolc évig tartó összecsapásokban, mégpedig nem egyedül, hanem szláv segédlettel. Szlávok akkor még – a régészeti leletek legalábbis azt igazolják – csak a Kárpát-medence peremvidékén éltek. A korabeli krónikások beszámolóí szerint az avarok a hosszú ideig tartó kíméletlen harcokban egy szálig elvesztek. Ez azonban nehezen hihető, hiszen mind a hun, mind az avar lovas nép volt, így könnyedén egérutat nyerhetett az, akinek szerencséje volt súlyosabb sérülés nélkül megúsznia a vereséget, s családtagjaival együtt biztonságos, védelmet nyújtó helyre húzódnia. Az Alföld ugyanis akkor még erdős, mocsaras, nádas vidék volt, ahová a tájékozatlan üldözők alig ha merészkedtek. A néhány évtizeddel később érkező magyarok – Árpád magyarjai – tehát találkozhattak velük.

Érdekes az a vélemény is, mely azt föltételezi, hogy az avarok többsége magyarul beszélt, akik a Kárpát-medence őslakói voltak. Valószínű azonban, hogy mind a hunoknak, mind az avaroknak, sőt Árpád magyarjainak is a hadakozáshoz értő és a hadakozást kedvelő népessége török eredetű volt. Ma utódaik is magyarul beszélnek, s nem tudnak törökül, mert nyilván, a lakosság többségének magyar volt az anyanyelve.

A nyelvcsere nem okozott nagy gondot, hiszen az egyik ragozó nyelvről könnyedén át lehetett váltani a másik ragozó nyelvre, s a két nép észjárása is hasonló volt, azaz mind a magyar, mind a török eredetűek mellérendelésben gondolkodtak.

Az egységes nyelvű és észjárású magyarságot azonban évszázadokon át merőben másfajta, idegen hatás érte. Hivatalossá ugyanis a hajlító latin nyelvet tették, s ennek – legalábbis vezetői körökben – az lett a következménye, hogy az alá- és fölérendelésben való gondolkodás kezdett terjedni, s ez hatással volt a magyar nyelv alakulására is. De nemcsak ez okozott zavart. Az sem volt mellékes, hogy a magyarságot minden oldalról hajlító nyelvű szomszédok vették körül, s ma is ezek veszik körül: németek (osztrákok), szlávok, románok, akik csak alá- és fölérendelésben tudtak és tudnak gondolkodni.

Példák a hajlító nyelvre: anya németül *Mutter*, anyák – *Mütter*; csillag szerbül *vezda*, csillagok – *vezde* stb. Azért nevezzük ezeket a nyelveket hajlítóknak, mert az alapszó megváltozása a jellemző rájuk; a ragozó nyelvekben viszont az állandó alapszókhoz járulnak a ragok (képzők és jelek). A *hajlító* szóhoz társítható a *hajlékony*, a *változó* szó; az *állandó* szóhoz pedig a *változatlan* szó. Így már érthetőbbé válik a kétféle nyelvűek eltérő magatartása is. Ma már nemcsak kívül, hanem belül is igen sokan vannak olyan magyarul beszélők, akik észjárásban, viselkedésben ezekhez a szomszéd népekhez hasonlítanak. Ez nem is csoda, hiszen a megfogyatkozott és elnyomott magyarság közé a beszivárgás, betelepülés leginkább a szomszéd népek közül történt. – De messzebről is jöttek. Ezek a jászok, a cigányok, az örmények és a zsidók. Ők mindannyian alá- és fölérendelésben gondolkodnak. Szívesen jöttek, mert új környezetükben úgy érezhették magukat, min hal a vízben, hiszen a magyarság társként tekintett rájuk – a mellérendelésben való gondolkodásnak megfelelően. Ezt aztán a jövevények közül sokan ki is használták, s eredeti észjárásukat követve, hamarosan ők lettek a magyar politika és közélet meghatározó szereplői, ezért mi sem természetesebb, mint hogy új környezetüket hazájuknak tekintsék, s ragaszkodjanak hozzá. Közülük csak a cigányok őrizték meg anyanyelvüket, habár magyarul is tudnak. A többieknek viszont

ma már magyar az anyanyelve. A jövevények névválasztása is sajtóságos. A német (osztrák), szláv és román eredetűek többnyire megtartották eredeti (családi) vezetéknevüket, s büszkéek is rá. A cigányok, a jászok, az örmény és zsidó származásúak magyar nevéek. Névválasztásukat, nyilván, az alkalmazkodás, a megfontolás vezette, úgy érezhették ugyanis, hogy így könnyebben boldogulhatnak. A jászokról régebben azt tartották, hogy ők olyan magyarok, akiknek a jász elnevezése az íjász szóból ered. Később azt hitték róluk, hogy kunok, ezért nevezték őket jászkunoknak. Ma már bizonyított tény, hogy a jászok az iráni eredetű oszétok rokonai. Közülük testőrök, labancok, pandúrok, csendőrök kerül-

tek ki, s egy részük a baloldali kormányok híve volt. A cigányok indiai eredetűek, a zsidók pedig sémiták, így az arabok rokonai.

Még az is elképzelhető, hogy valami csoda folytán a magyarságot a végső pusztulástól éppen az idegen eredetű jövevények fogják megmenteni, de úgy tetszik, csak akkor, ha nem borul föl az egyensúly, azaz, ha nem kerülnek számbeleg is túlsúlyba. Ez a veszély, nyilván, csak úgy kerülhető el, ha a magyarság – az egyensúly érdekében, s az egyoldalúság megszüntetésével – a rokon népekkel is bensőséges kapcsolatba lép. A mostani törökellenesség és finnellenesség hatását tekintve ugyanis egyenlő a magyarellenességgel.

Macskák, Budapest-Csepel, Szent József Otthon